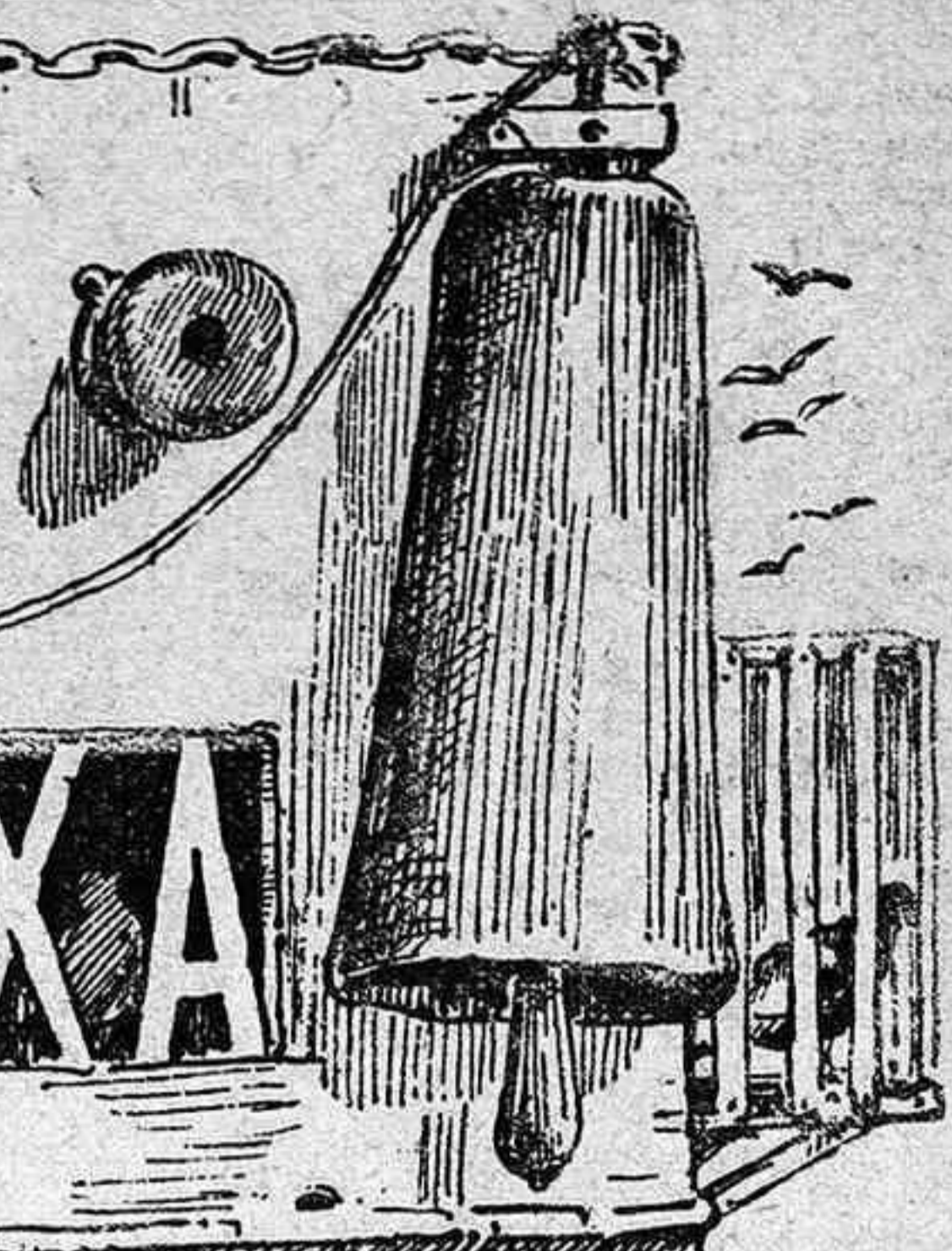

LA ESQUELLA

DE LA TORRATXA

PERIODICH SATÍRICH, HUMORÍSTICH, IL·LUSTRAT Y LITERARI.
DONARÀ AL MENOS UNS ESQUELLOTS CADA SENMANA.

2 CUARTOS CADA NÚMERO PER TOT ESPANYA

y 10 centaus paper en l' isla de Cuba.
NUMEROS ATRASSATS 4 CUARTOS.

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ

LLIBRERÍA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ, 20
BARCELONA.

PREU DE SUSCRIPCIÓ

Fora de Barcelona, cada trimestre: Espanya 8 rals.
Cuba y Puerto-Rico, 16.—Estranger, 18

PROGRAMA DE LAS FIRAS Y FESTAS.

DIUMENJE 23 DE SETEMBRE.—Serenata desde las vuit à las dotze de la nit per las músicas municipal y militars en las plassas següents: Constitució, Encants, Mercat de Sant Antoni, Blasco de Garay, Sans, Passeig de Gracia, Plassa de Tetuan y Plassa de la Barceloneta.

Aixó per ensolivar.
DILLUNS 24.—Los aficionados à cosas de iglesia podrán anar à la Merce, à veure si succeheix algun miracle, com la desaparició de algun rellotje ó del junyo de la vara del arcalde.—A las 3 de la tarde: colocació de la primera pedra del monument à D. Antonio Lopez y Lopez (un rich) en la Plassa dels Encants.—A las 4 de la tarde, colocació de la primera pedra del monument à Clavé (un pobre) en lo cruse del carrer de Valencia ab la Rambla de Catalunya, emplacament dels antics jardins de la Ninfa, teatro dels primers triunfos del inspirat músich poeta. Los coros asistirán en gran número y durant la ceremonia cantarán «Gloria à Espanya!»

A la nit, concert vocal é instrumental en la Plassa de la Constitució, y música en las Plassas Real y Comercial.
—Tant lo dia 23 com lo 24 grans corridas de toros. Toros del Duch de Veraguas y Conde de la Patilla, lidiats per Lagartijo y Frascuelo y sas respectivas cuadrillas.

(Aixó no ho anuncia 'l programa oficial; pero ho anuncian los cartells de l' empresa.—En ells trobarán abont tenen de anar à buscar localitats y entradas.)
DIMARS 25.—A las 10 del demati obertura del carrer de Còrts desde la Plassa de la Universitat à Hostafranchs. ó siga una extensió de 1.618 metros, y successiva inauguració de las obras del mercat del citat barri de Hostafranchs.

INAUGURACIÓ DEL HIPÓDROMO.

Primera festa d' aquest género celebrada à Barcelona.
Cinch carreras: **PRIMERA CARRERA.**—Venta peninsular.—Handicap pera caballs de totes rasses y edats nascuts à Espanya y declarats à vendre.—Premi: 2,000 pessetas (¡Ay qui fos caball!) Distancia 1,400 metros
SEGONA CARRERA.—De ensaig.—Per caballs de sella de qualsevol rassa y edat, nascuts à Espanya y que no hajan correbut en carrera pública.—Premi: una escopeta de cassa y algunas otras frioleras (Es la primera ensenyansa dels caballs)—Distancia 800 metros.
TERCERA CARRERA.—Pura sanch.—Per caballs enters y eugas de pura sanch inglesa, de qualsevol edat y país.—Premi: 2,000 pessetas—3,000 metros.
QUARTA CARRERA.—Cruasats.—Per potros y potrancas cruasats de 3 y 4 anys nascuts à Espanya y que no hajan gua-

nyat 15,000 pessetas.—Premi: 5,000 pessetas.—Distancia: 2,000 metros.

QUINTA CARRERA.—Salts.—Per caballs de tota rassa y de qualsevol país de 3 anys en amunt.—Premi 3,000 pessetas.—Distancia 2,500 metros.

A la nit: A las 8: solemne colocació en la galeria municipal de catalans ilustres dels retratos dels distingits patricis Ramon Muntaner, D mià Campeny y Joseph Manso. llegintse las corresponents memorias.—A la mateixa hora, concert vocal é instrumental en la Plassa de la Constitució, colocantse además coblas ampurdanesas en las plassas de la Universitat y dels Encants.

DIMECRES 26—A las 10 del demati, inauguració del Mercat de la Barceloneta.—A las 3 de la tarde manifestació escolar recorrent la carrera següent: Plassa de Catalunya, Rambla de Canaletas, de Estudis, de las Flors, del Centro y carrer de Fernando, fins à cala Ciutat ahont serán repartits los premis extraordinaris que han obtingut los alumnos de las escuelas municipales en los últims exámens.

A dos quarts de 4, regatas generals per l' ordre següent:

- 1.ª Barcas pescadoras aparelladas únicament ab la seva vela major.—Premis oferts pel Club de regatas: 1.ª 125 pessetas, 2.ª 50 y 3.ª 25.
 - 2.ª Canoas de sis rems ó quatre bayonas.
 - 3.ª Canoas de sis bayonas ó vuit rems.
 - 4.ª Canoas de dotze rems pare s.
- Premis otorgats per l' Ajuntament: Primer: Una medalla de plata per cada tripulant.—Segon: una medalla de bronze per cada tripulant.—Tercer: Lo Club regala además un gallardet.
- 5.ª Bòis tripulats per noys del Assilo Naval.—Premi: Medallas de bronze.
 - 6.ª Llanxes de quatre bayonas.—Premi: medallas de plata daurada, ofertes pel Club de regatas.
- Si s' presenta ocasió s' oferirà un premi als bòis de l' armada tripulats per mariners.—Trajecte: sortiran las embarcaciones de un ponton situat davant de la Capitanía, donant la volta à una boya colocada à la boca del port, y l' punt d' arribada será l' entrada, entre ls molls de la Capitanía y de Barcelona.

A la nit: Gran concert vocal pels coros de Clavé é instrumental en la Plassa de la Constitució, y música ampurdanesa en las Plassas de la Barceloneta y Hostafranchs.

Durant tots tres dias: Iluminacions en la Rambla del Centro, Plassa de Palacio, Plassa del Duch de Medinaceli, id. de Blasco de Garay y Sans.

Firas en las barracas del Passeig de Isabel II.
Aqui s' acaban las festas oficiales.

Pero 'l dijous 27, segon dia de carreras.—Cinch carreras.

Primera.—De venta.—Caballs de totes rasses y de qualsevol país de 2 anys d' edat en amunt.—Premi 2,000 pes-

setas.—Distancia 1,500 metros.—*Segona.*—Handicap nacional.—Caballs de totes edats nascuts à Espanya.—Premi: 3,000 pessetas.—Distancia. 1,500 metros.—*Tercera.*—Handicap per caballs y eugas de qualsevol país rassa y edat.—Premi primer. 3,000 pessetas.—Segon, 500.—Distancia, 900 metros.—*Quarta.* Potros peninsulars.—Potros y potrancas de 3 y 4 anys: cruasats anglo-àrabe y pura sanch, nascuts en la Península.—Premi 3,000 pessetas.—Distancia, 2,000 metros.—*Quinta.*—Salts Handicap.—Premi: 3,500 pessetas.—Distancia, 2,500 metros.

¿Y s' creuenh vostés que ab aixó s' haurán acabat las carreras?

Donchs s' equivocan: diumenje 30 ja 'n tornarem à tenir. Y tindrem cinch ó sis carreras, porque crech que n' hi haurá alguna d' extraordinaria. Las anunciadas son:

Primera.—Premi 5,000 pessetas.—Distancia, 2,400 metros.—Handicap per caballs y eugas de 3 anys en amunt, de pura sanch inglesa, nascuts en Espanya. ó idem nascuts al extranger, que hajan correbut aquesta primavera en qualsevol hipódromo d' Espanya ó que ho verifiquin en la carrera pura sanch de la present reunió.—*Segona.*—Premi: 2,000 pessetas.—Distancia, 800 metros.—Per caballs de qualsevol rassa y país de dos anys en amunt.—*Tercera.*—Primer premi 2,500 pessetas. Segon, 500.—Distancia, 1,800 metros.—Handicap per caballs de 2 anys d' edat en amunt, de qualsevol rassa y país.—*Quarta.*—Premi, 1,500 pessetas.—Distancia, 1,300 metros.—Per tots los caballs que hajan correbut à Barce ona sense haver obtingut cap premi.—*Quinta.*—Gran primer Steeple-Chase d' Espanya.—Primer premi, 4,000 pessetas y totes las matriculas Segon, 1,000 pessetas.—Distancia, 3,400 metros.—Se saltará l' riu dos vegadas. (¡otsé algú s' rompi la crisma.) Caballs de tots països y rasses de 3 anys en amunt.

Además del programa oficial y dels toros y carreras anunciadas, diumenje y dilluns al Tivoli estreno del idili dramàtic en tres parts: *La nit al bosch*, lletra de Apeles Mestres y música de Rodoreda. Cantarán las veus solas los artistas Sra. Musté y Srs. Prous, Saprisa y Puig, coro d' Euterpe, coro de senyoras y coro de noys.—Orquesta aumentada.—A la porta s' regalará un exemplar de la lletra.

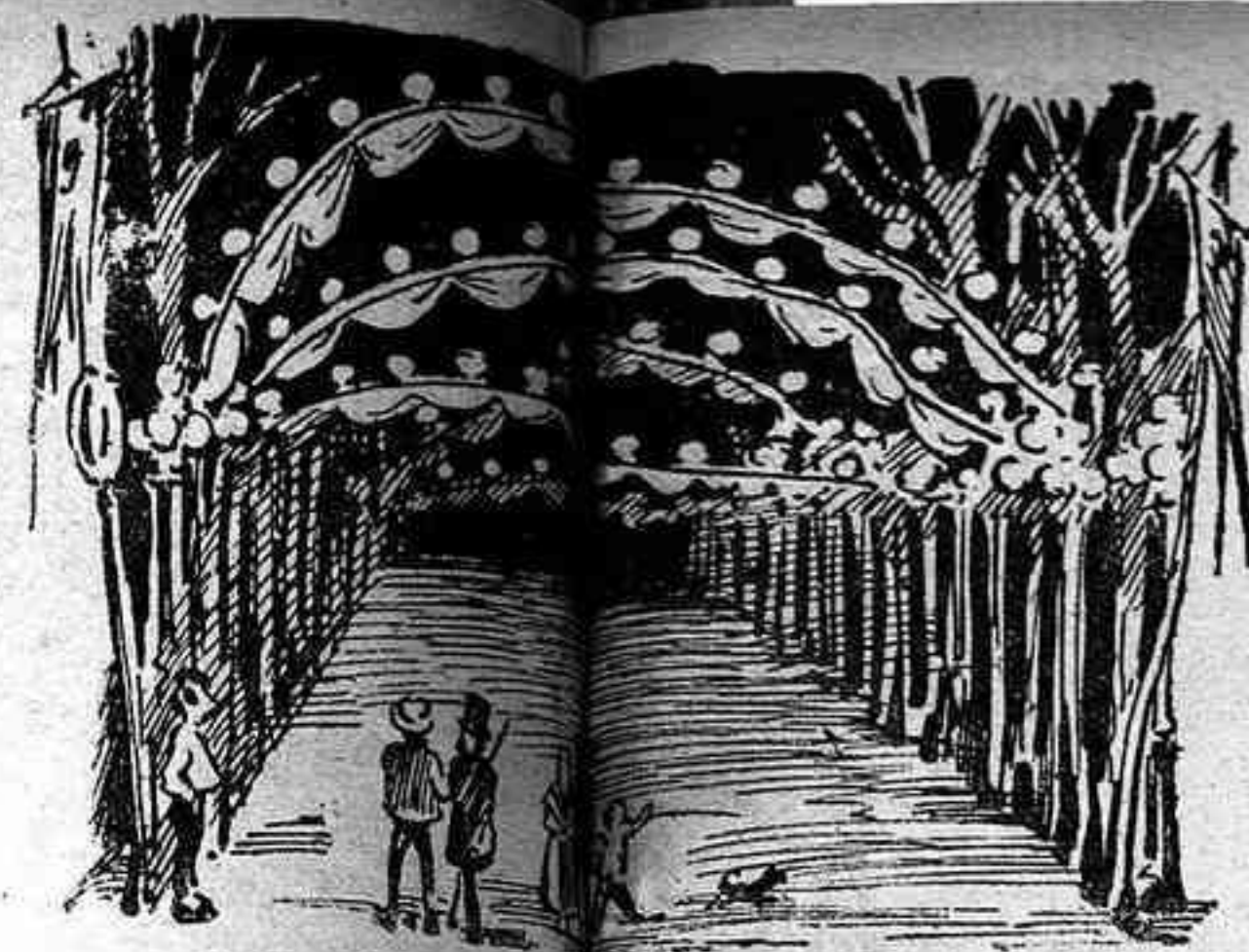
Tots los teatros donarán lo millor de son repertori.
Romea: obras catalanas.
Tivoli: sarsuelas per la companyia Arderius.
Espanyol: *Fatinilza*, opereta de Suppé, que ha agradat extraordinariament.
Bon Retiro: Operas económicas; à dos ralets no més.
Circo Ecuestre: Gran novedat: *Le Carnaval sur la glace.*

En resúmen: l' Ajuntament fá poch: necessita 'ls diners per fer viatjes a Madrid; pero las empresas particulars per la seva part, cregan que s' desviurán per complaure als forasters.

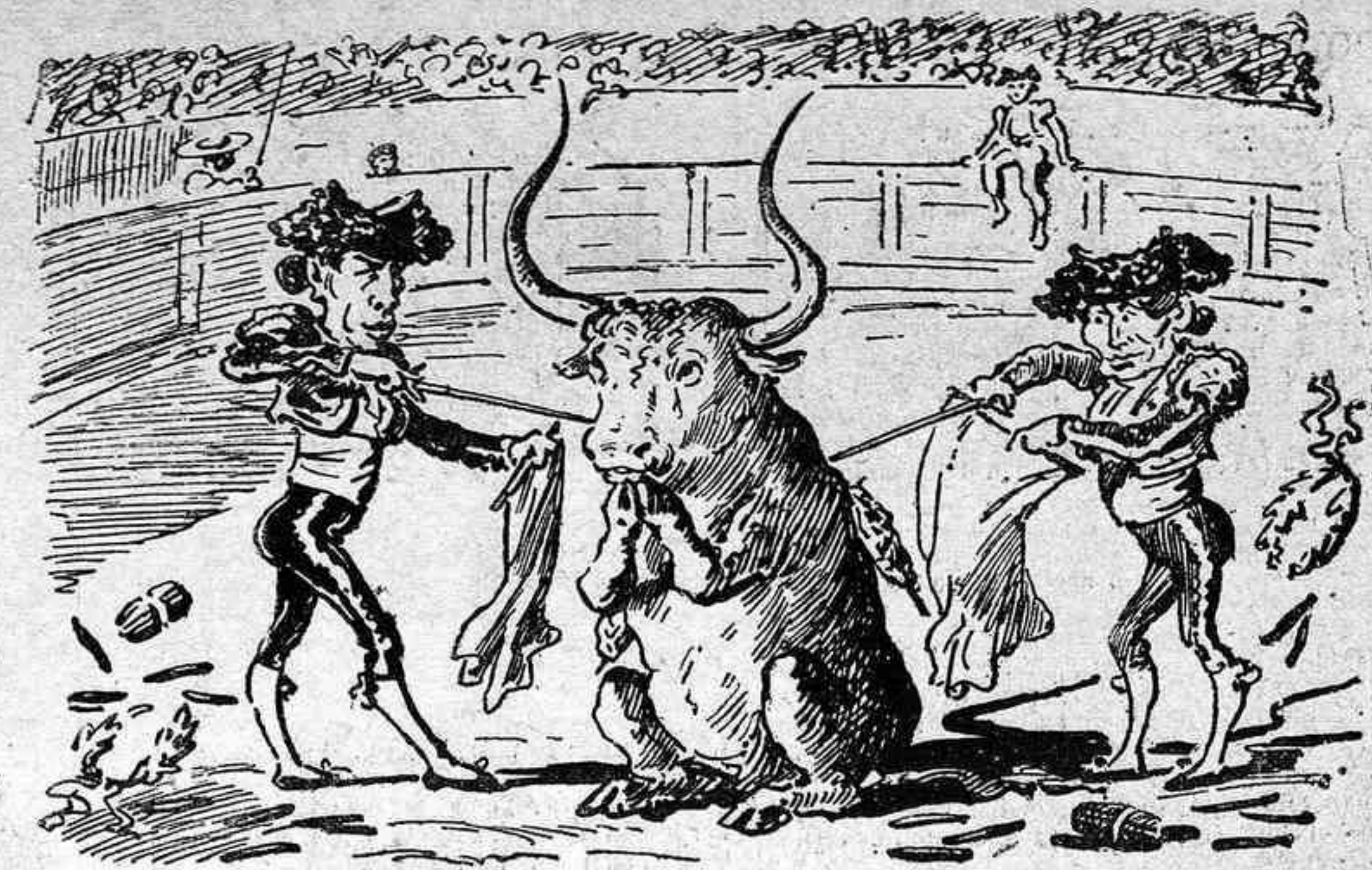
LA ESQUELLA no desitja sino que s' hi diverteixin.

Vigilia: gran serenata per totes las músicas de la vila.

Rambra del Comandant del drapaire.

Dias 23 y 24: ¡Pobres toros! ¡Ja están hèn guarnits ab dos espas com en Lagartijo y en Frascuel!

La Corporació municipal vá á la Mercé á demanar á la Verge que 'ls donga més acert que fins are.

Inauguració del moner ent á un senyor de pelus.

Los coristas de 'n Clavé cantarán com sempre, beç.

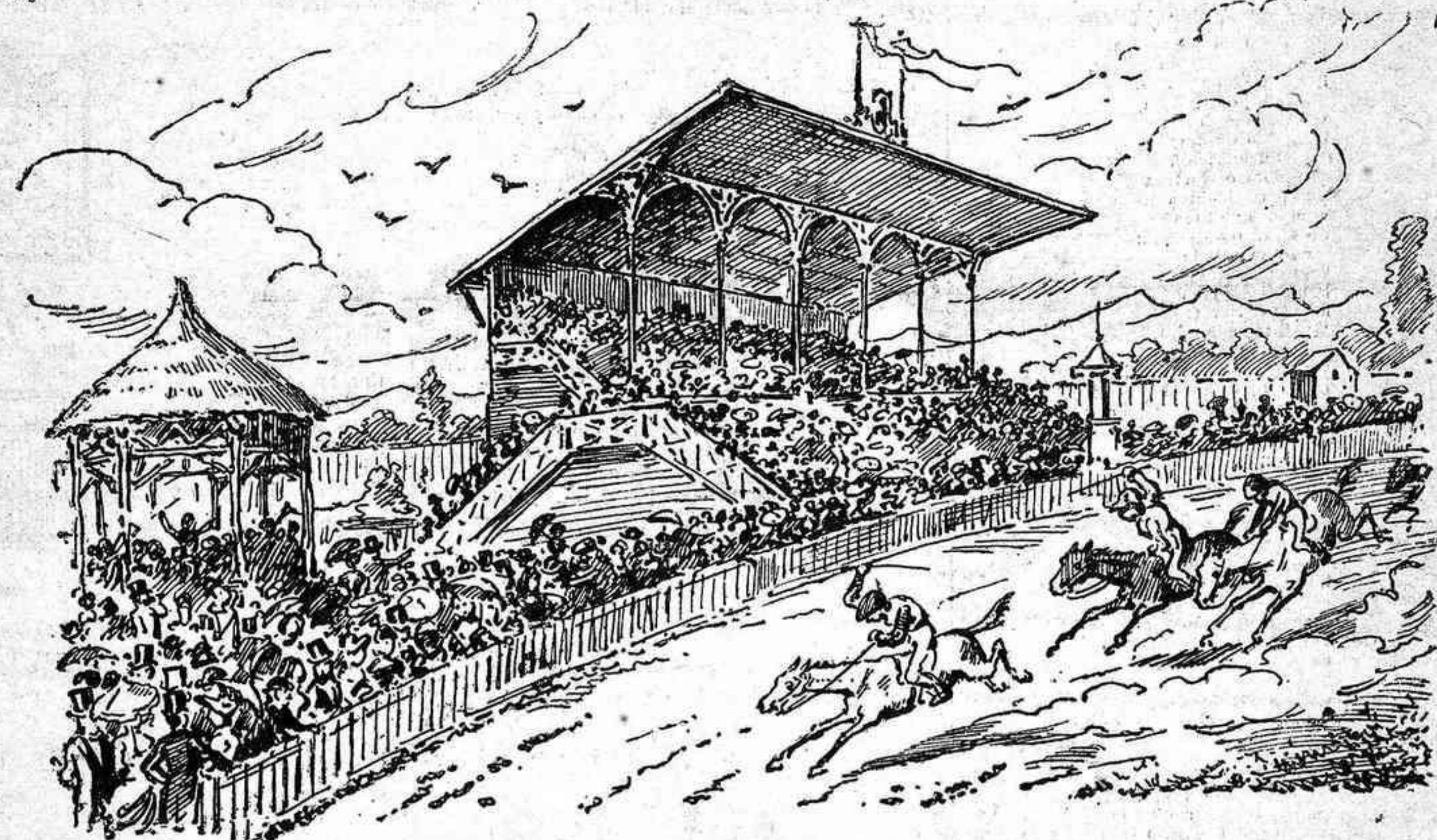
¿Saben com s' inauguran los mercats? Quedantlos á deure.

Las coplas del Ampurdá las sardanas fán ballá.

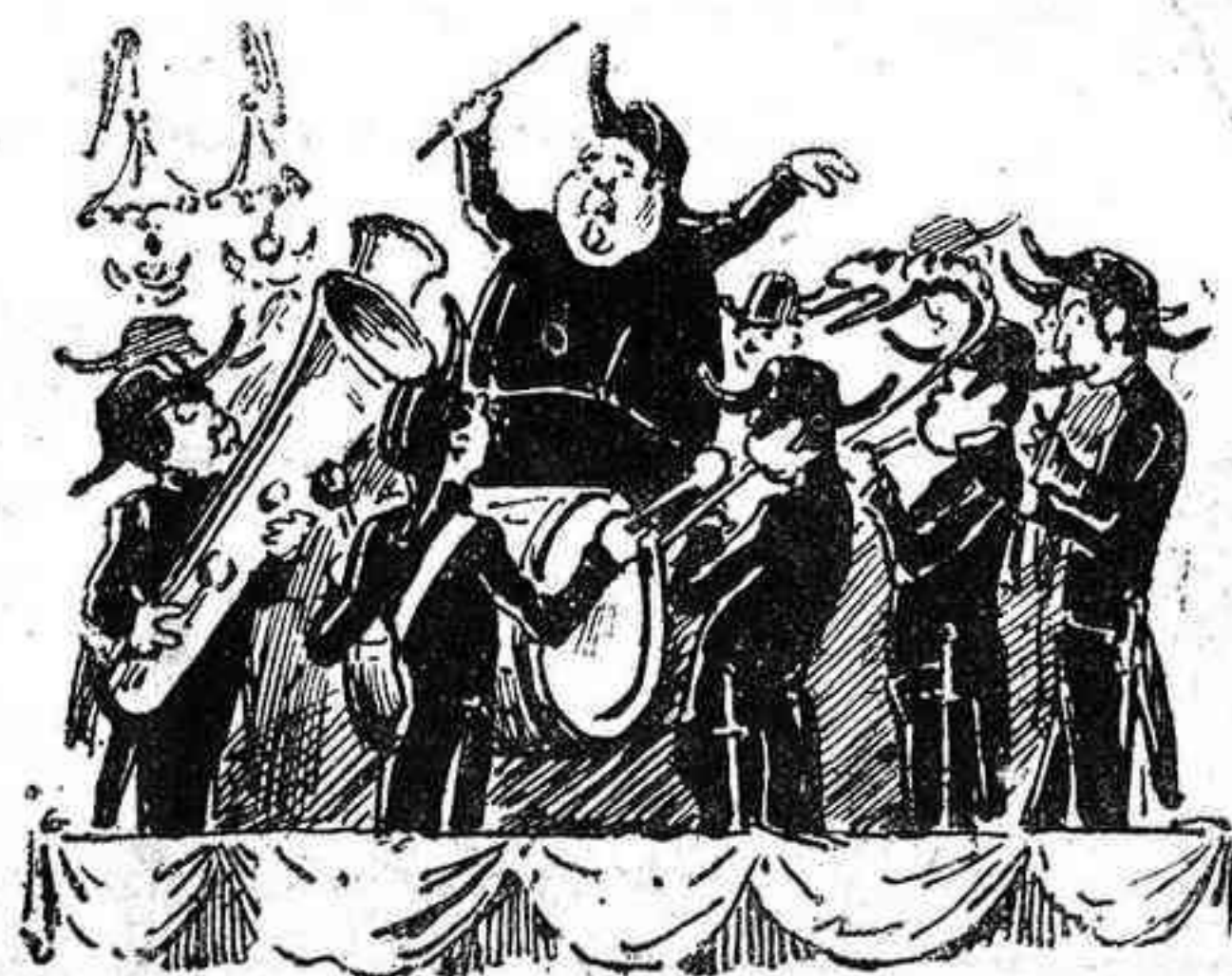
Colocació de retratos de catalanes—D. Francisco, i deixi un xich de puesto que haurá de ser de través á causa de las...

LA GRAN NOVEDAT DE LAS FESTAS.—Inauguració del Hipódromo.

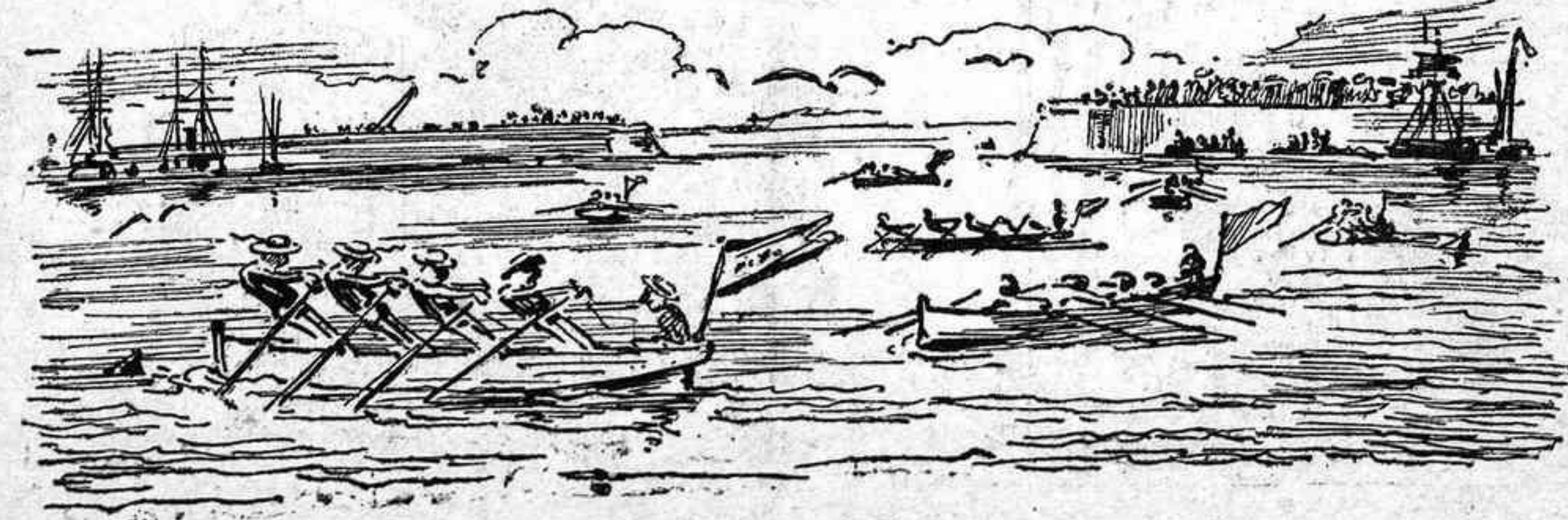
Inauguració de un mercat, que 's farà mentres la Maquinista fihí.

Las festas serán ruidosas. Calculin que aquests s' encarregan de fer sorol!

Manifestación

Grans regatas del Clu, idem.

CONSELLS ALS FORASTERS.

Quan entrin á Barcelona fassan uns ulls com unas taronjas.

No 's fihin de ningú, ni dels arbres de la Rambla. Devegades baixan las brancas y se 'n duhen rellotjes.

No 's refihin dels municipals ni dels de la policia. Pensin que si á fora allà hont ménos un se pensa salta una llebra, aquí allà hont ménos un se pensa salta un tomador.

Si no entenen lo que vol dir tomador, taruguista, enterrador, topista, etc., etc., procurin que no 'ls ho ensenyin prácticament, que 's costaria car.

Llegeixin per entretenirse la *Crónica* y la *Vanguardia*, y sabrán la confiança que poden tenir ab las autoritats.

Si algú se 'ls acosta ab un cartutxo de perdigons, fugin: es que vol clavarlos una perdigonada.

Si algú 'ls proposa algun negoci, no se l' escoltin: es que tracta de rifarse'ls.

Si van á la iglesia, encománinse al bon lladre.

Aixis, ab totes aquestas precaucions, mirant á dreta y esquerra, endavant y endarrera, no encantantse davant de las botigas, no badant en lloch, y sobre tot no duhent porta-monedas, ni quartos, ni rellotje, ni anells, y agafase ben bé 'l jech y la levita, y posantse elásticos que 'ls aguantin los pantalons y lligantse un mocador al sombrero, tal vegada s' escapin d' algun fracás.

P. DEL O.

AMOR DE FIRA.

Molts cops á la fira un hom volta y gira, los objectes mira per si algun l' hi plau. Jo un n' hi vaig veure que de to m van treure tant, que ho potéu creure, fins d' ell soch esciau.

En mitj del bullici voltant com es vici mirant lo desfici del tendre brivall, que plora ó rondina y al pare amohina que voi una nina un sabre ó un caball; en una parada vegí endiumejada la més agraciada frayre del Prat. M' aturo, ella mira, sospiro, sospira, y m diu.—Que vé á fira, ó ja s' ha fira?

—Destjo firarme: si 'l que vull pot dar-me seré al expicarme molt clar y molt brèu: No es cosa per noya tendre y a groya, es pot ser la joya que té de més préu.

—Tinch orgas trompetas, timbals escopetas, cabal s, tartanetas, carteras, miralls. Tinch ninas guarnidas de cara aixeridas, y gorras lluhidas de fins plomeralls.

—Res d aixó puch pendre: jo vull un cor tendre, si 'l seu se vol vendre seré 'l comprador.

No ab or vull comprarlo y après trossejarlo, tant so's vull pagarlo ab viu foch d' amor.

Si 'l sí me dona are veuré jo al seu pare y junt ab ma mare parlarán aquí. Ma idea es aquesta; res més dirli 'm rerta fins nova contesta: —Per mí ja té 'l sí.

Ja 'ls pares entesos, al cap de tres mesos de serne promesos nos varem casar. Dos anys fara luego que al fira, sossego cercant, d' amor cego, me vaig béu firar.

La frayre hermosa tal punt fou ma esposa ja ab véu carinyosa no m' ha parlat més. Jo avants me fonta quan sa véu sentia, y are no voldria ni que may parlés.

Si avants trist me veyá mil jochs sempre 'm feya y aixis sols distreya

mon agreujat dol. Si are vull joguinas me diu.—M' amohinas, vès juga ab las ninas, siud juga sol; Quan som á la fira si un jove la mira mon cor s' ompla d' ira y aguantar no puch. Bromejan somriuhén, y 'ls frayres diuhén que ab ella molts viuhén y llargas las duch.

En fi tant sufreiro que fins m' afluqueixo, mil cops mateixo de ser lo que so Fins uo 'ls ab la ploma de mí n' han fet bromas: ¡Plan éulo' al qu' es home de fira com jo

MARTÍ REVOLTÓS.

ESQUELLOTS.

L' ESQUELLA DE LA TORRATXA publica aquest número extraordinari en obsequi dels forasters, que acudeixin á Barcelona á presenciar las firas y festas.

Per lo tant los saluda á tots, y desitja una cosa: Que al anarse'n, ne surtin satisfets y ab ganas de tornarhi.

En aquestas festas hi ha:

Corridas de toros.

Corridas de caballs.

Y corridas de llanxas.

S' han descuidat d' anunciar corridas de lladres.

Pero perque 'ls lladres corrin será menester que 'ls vegin.

Clavé mereix un monument.

Fill del treball y arastrat per la seva afició á la música, ell mateix vá ferse. Ningú vá ensenyarlo, sino la naturalesa.

Y ab tota una vida de afanys, arrostrant persecucions y rancunias de la ignorancia y de la suspicacia, no sols vá organizar las societats corals, arrancant al treballador al vici, sino que vá reunir un tresor de cants que no moriran may més.

Al home que ha dedicat un monument á Catalunya, es molt just que Catalunya n' hi dediqui un' altre.

Conversa:

—¿Sab, Sr. Matéu, que en dias com avuy la Gran Via es estreta?

—Estreta la Gran-Via. ¿Qué diu home?

—Adverteixi que ja l' hi he dit en dias com avuy.

—Pero home, per gent que hi vaja no s' omplira: es més ample que 'ls bulevards de Paris.

—Y no obstant será estreta per en Rius y Taulet.

En las firas hi falta una barraca.

Una barraca forrada ab llistas electorals, y dalt de tot un reitot que diga:

—Se adjudican elecciones al que 'n dona més.

Un industrial, en vista del sesgo que prenen las firas de Barcelona pensa obrir un establiment ab privilegi exclusiu.

¿No saben com vol titularse?

«Fabricant de primeras pedras.—Proveedor del arcalde.»

En la fira:

—Papá, comprim una caps de soldats.

—¡Calla borrango! Que si 't senter...

—¿Que?

—Se pensarán qu' ets dels de 'n Ruiz Zorrilla, ¿que vols donar diners á la tropa.

Un espectáculo olvidat:

Podia anunciarse que 'l Sr. Rius y Taulet sortiria al balcó de cala ciutat á ferse rissar las patillas, per un perruquer de Madrid, á fi de demostrar que aquesta feyna tractantse d' ell, costa vint duros y una pesseta de propina al mosso que porta 'ls ferros.

Entre núvis:

—Vaja Lluis, qu' estiguem quiets.

—¿Qué vol dir qu' estiguem quiets?

—Que no vull que 't permetis certs atreviments.

—Pero Merceneta ¿qué no sabs que avuy es lo dia de las festas de la Merce? Las festas que jo 't faig son perque me las tornis.

A l' arribada de un tren:

—¡Ay Tuyas! Estich capulat. Déu horas d' aná imprimit dintre del colxe, com arengadas al barril. ¡Y

quinas trepitjadas que 'm donavan, ¡valgam Déu á cada estació que s' aturava 'l trench. ¿Y may dirias qu' es lo que 'm crema més?

—¿Qué Baldiri?

—Que d' aixó 'n digan trens de recreyo.

L' any passat un pagés de la Conca, vá assistir á la ceremonia de la colocació de la primera pedra del monument á Colon.

Al tornarse n allá dalt l' hi preguntavan:

—¿Que tal Barcelona?

—Bona terra, mo t bonica, sino que hi ha molt so-roll y molt poca salut. Fins las pedras se moren.

—¿Las pedras? ¡Cál Mentida.

—Que 'm diras qu' es mentida?... Jo mateix ne vaig veure enterrar una.

La nit al bosch, l' idili de Apeles Mesires, posat en música per Rodoreda, es segons tinch entés un conjunt de dialectes entre diversos sers y objectes de la naturalesa.

Cantan las rocas, los salzers, lo riu, las flors, los núvols, las gotas de rosada, las granotas, las cucas de llum, las canyas y 'l vent.

En una paraula, es un' ópera sense personatjes ni decoracions.

A Alemania aquestas pessas de música son molt castiladas: aquí farém lo primer ensaig y 'l públich, n' estém segurs, ne sortirá content.

En l' Hipódromo:

—Jo aposto á favor del caball *Republique*.

—¿Que t' hi jugas?

—La sogra.

Un mestre d' estudi: *

—Mala carrera la nostra: si are fós 'á fer tirava per caball.

—Ay, ay, ¿perqué?

—Perque de una embestida pots guanyar cinch mil pessetas. Prop de un duro per metro ó pesseta per pan. ¡Aixó es carrera!

—Aixó de las carreras de caballs deya un senyor, es sempre un adelanto per Barcelona.

—¿Vols dir?

—Si home, ó sino mira á Fransa, mira á Inglaterra. Lo sport es ingles, y á mi tot lo inglés m' agrada.

—¿Potser voldrias serne?

—¿Y perqué no?

—Donchs jo te 'n puch fer: deixam vint duros y serás ingles meu.

Cosas raras: *

Avants á ca 'n Tunis s' hi anava pèls cargols.

Are s' hi vá pèls caballs.

Avants per l' animal que camina més poch á poch; are per l' animal que corra mes depressa. ¡Y encare dirán que no progressém!

A Paris y á Lóndres totes las modas se pot dir que surten de las carreras de caballs.

Acut á presenciar aquest espectáculo la flor y nata de l' elegancia femenina.

Senyoras y senyoretas de Barcelona: jo crech que vostés no serán ménos que las de Paris y de Lóndres.

Per anar al Hipódromo ab comoditat, trobarán trens que sortiran de l' estació de Vilanova a las 12 y 58 minuts, á la 1 y 28 y á la 1 y 51 de la tarde.—Hi haurá també trens de regrés.

Ja veurán com las locomotoras de 'n Gumá, corren encare més que 'ls caballs del Hipódromo.

En la Rambla:

—Los archs ja 'ls conech, diu un foraster; los escuts també, los pals també, fins conech las gassas... L' any passat ja hi eran; pero ¿sabs que s' han envellit molt ab un any?

L' adorno de la Rambla será lleig si volen; pero es un gran exemple per las familias.

Si s' ho miran bè, veurán que marit y muller van sempre plegats: allá ahont van los gassos, van las gassas.

—¿Y 'ls gegants, qué no surten aquest any?

—No senyor: aquest any están d' economias, y ademés, D. Francisco s' ha encarregat de sustituhirlos.

Tampoch aquest any l' Ajuntament ha pensat ab los pobres. Ni un pá, ni una paperina d' arrós als infelissos.

—¿Qué volen que pensi ab los pobres lo Sr. Rius y Taulet, si aquells sócios del Cassino de la Plassa Real son capassos de menjarse tot l' arrós que portí un barco!

Barcelona: Imp. de Lluís Tasso, Arch del Teatro, 21 y 23.